



# Základy entomologie

## 10. cvičení:

# Pobytové stopy hmyzu



# Pobytové stopy - stavby hmyzu

Sociální hmyz: Termiti - Blattodea: Isoptera (sesterská skupina švábů)



Sociální hmyz - mravenci - Hymenoptera: Apocrita: Formicidae  
- kupovitá hnízda



*Formica* sp. (Formicidae)



*Myrmica* sp. (Myrmicinae)

- žihadlo

- stopka ze 2 článků

# Sociální hmyz - mravenci (Hymenoptera: Apocrita: Formicidae)

- kartonová hnízda



Mravenec černošklý  
(*Lasius fuliginosus*)



Mravenec lužní  
(*Liometopum microcephalum*)

Mravenec dřevokaz  
(*Camponotus ligniperda*)



Sociální hmyz - vosy (Hymenoptera: Apocrita: Vespidae)  
- papírová hnízda



Vosík francouzský  
podčel. Polistinae

# Vespa spp. (Hymenoptera: Apocrita: Vespidae)



# Jízlivky - Eumeninae (Hymenoptera: Apocrita: Vespidae)



Hrnčířka



# Včelovití - Apidae (Hymenoptera: Apocrita)



Včela medonosná  
(*Apis mellifera*)



Čmelák zemní  
(*Bombus terrestris*)

Samotářské včely - Hymenoptera: Apocrita: Apidae



Drvodělka fialová  
(*Xylocopa violacea*)



# Kutilkovití - Sphecidae (Hymenoptera: Apocrita)

- hnízda v zemi nebo komůrky přilepené k podkladu
- predátoři hmyzu a pavouků

Kutilka asijská - ve 20. letech min. století zavlečena do J. Evropy,  
expanze na S, u nás od 90. let - dnes hojná - synantropní  
- hliněné komůrky - v každé 1 larva

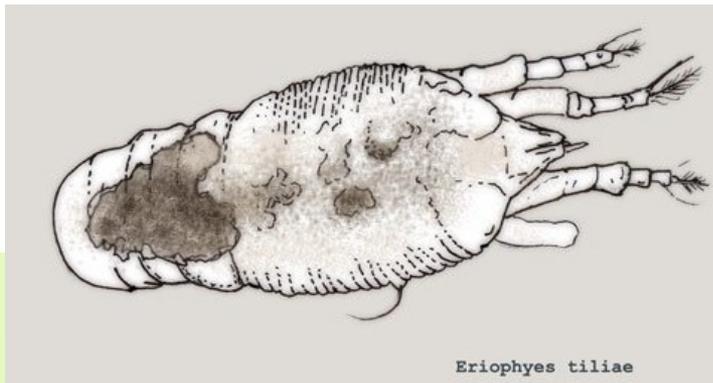


# Pobytové stopy - hálky

Sametkovci - Acari: Prostigmata



Vlnovník lipový  
(*Eriophyes tiliae*)



*Eriophyes tiliae*

# Pobytové stopy - hálky

Dutilky - Hemiptera: Sternorhyncha: Aphidoidea: Pemphigidae)



Dutilka listová



Dutilka topolová



[www.naturfoto-duchon.com](http://www.naturfoto-duchon.com)

# Bejlmorky - Cecidomyiidae (Diptera: Nematocera)



Bejlmorka malinová



B. lipová

# Žlabatky - Cynipidae (Hymenoptera: Apocrita)



Žlabatka růžová  
(*Diplolepis rosae*)



# Žlabatky - Cynipidae (Hymenoptera: Apocrita) - partenogeneze



Žlabatka dubová  
(*Cynips quercusfolii*)



Žlabatka duběnková  
(*Andricus kollari*)

# Pobytové stopy - žír, miny - škůdci



Nosatec lískový  
(*Curculio nucum*) - Coleoptera: Curculionidae



# Zobonosky - Coleoptera: Attelabidae



# Tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*) - Coleoptera: Cerambycidae



Krasec měďák (Coleoptera: Buprestidae) - borovice



Kousavec páskovaný (Cerambycidae) - dub



Kozlíček dvojtečný (Cerambycidae) - vrby

Klíněnka jírovcová - *Cameraria ohridella* (Lepidoptera: Gracillariidae)



- u nás od r. 1993, šíření z Balkánu

# Obaleči - Tortricidae (Lepidoptera)



Obaleč prýtový



Obaleč jablečný

Bělásek zelný (*Pieris brassicae*) - Lepidoptera: Pieridae



## Předivky - Lepidoptera: Yponomeutidae



## Bekyně velkohlavá - Lepidoptera: Lymantridae

## Bourovčik jižní (Lepidoptera: Notodontidae)

- borovice, cedr - holožíry
- J Evropa
- alergické reakce, anafyletický šok



# Drvopleň obecný (Cossus cossus) - Lepidoptera: Cossidae



## Vrtule třešňová (Diptera: Brachycera: Tephritidae)



## Vrtalka pórková (Diptera: Brachycera: Agromyzidae)



# Kůrovci - Coleoptera: Scolyditae



Bělokaz jilmový



Lýkožrout  
smrkový

# Pilatky - Tenthredinidae (Hymenoptera: Symphyta)



# Pamphillidae - Ploskohřbetkovití (Hymenoptera: Symphyta)

## Ploskohřbetka smrková (*Cephalcia abietis*)

- vajíčka kolem jehlic - housenice spřádají předivový vak - v září padají na zem, kuklí se na jaře

